

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)

“28” серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фінанси суб'єктів підприємництва»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та найменування спеціальності)

освітня програма: Фінанси, митна та податкова справа
(найменування спеціалізації)

освітній ступінь: бакалавр
(бакалавр, магістр)

форма навчання: денна
(денна, заочна)

ЛЬВІВ 2020

Програма навчальної дисципліни «Фінанси суб'єктів підприємництва» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня бакалавр денної форми навчання.

«25» серпня 2020 р. – 13 с.

Розробник: Ясіновська І.Ф., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового менеджменту

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол від «27» серпня 2020 р. №1.

Завідувач кафедри
фінансового менеджменту _____ д.е.н., проф. Ситник Н.С.

«27» серпня 2020 року

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

ЗМІНИ
до програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до регламенту організації освітнього процесу в дистанційному режимі від 31.08.2020р., починаючи з 01.09. 2020р. лекції з навчальної дисципліни «Фінанси суб'єктів підприємництва» проводяться онлайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365	27.08.2020р. № 1	
2020-2021	Відповідно до розпорядження Про організацію освітнього процесу на факультеті управління фінансами та бізнесу із застосуванням дистанційних технологій у 1-му семестрі 2020-2021 навчального року від 16.09.2020р. з 21 вересня 2020 року по 31 жовтня 2020 р. лекційні та семінарські (практичні) заняття з навчальної дисципліни «Фінанси суб'єктів підприємництва» проводяться в дистанційному режимі із застосуванням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365	Розпорядження від 16.09.2020р. № 141-р	

© Ясіновська, 2020 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва.

Мета навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів підприємництва, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності.

Основні завдання

Завдання вивчення дисципліни «Фінанси суб'єктів підприємництва»:

- оволодіти теоретичними основами фінансів суб'єктів підприємництва;
- засвоїти основні принципи залучення, формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва;
- оволодіти навичками самостійного здійснення аналізу формування та використання фінансових ресурсів суб'єкта підприємництва.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Політична економія	Фінансовий аналіз
Макроекономіка	Податкова система
Фінанси	Страховання
Гроші і кредит	Бюджетна система
Економіка підприємства	Місцеві фінанси

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність демонструвати та застосовувати теоретичні знання та практичні навички у сфері фінансів суб'єктів підприємництва	Знати механізм функціонування фінансів суб'єктів підприємництва, особливості здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, оподаткування, формування оптимальної структури джерел фінансування. Володіти методичним інструментарієм діагностики фінансового стану суб'єктів підприємництва.
Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію облікового характеру	Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію
Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів
Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів Застосовувати набуті знання з метою прийняття правильних управлінських рішень
Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
Здатність планувати економічні процеси в сфері фінансів суб'єктів підприємництва, обґрунтовувати альтернативи прийняття управлінських рішень за всіма видами діяльності.	Здійснювати фінансове планування та прогнозування діяльності суб'єктів підприємництва Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Основи фінансів суб'єктів підприємництва
2.	Розрахункові операції суб'єктів підприємництва
3.	Грошові потоки суб'єктів підприємництва
4.	Формування та використання прибутку суб'єктів підприємництва
5.	Оподаткування суб'єктів підприємництва
6.	Необоротні активи суб'єктів підприємництва
7.	Оборотні активи суб'єктів підприємництва
8.	Капітал суб'єктів підприємництва та його формування
9.	Кредитування суб'єктів підприємництва
10.	Інвестиційна діяльність підприємства
11.	Оцінка фінансового стану суб'єктів підприємництва
12.	Фінансове планування
13.	Фінансова санація та банкрутство
14.	Державне регулювання підприємницької діяльності

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи фінансів суб'єктів підприємництва

Фінанси суб'єктів підприємництва як складова частина фінансової системи країни. Сутність фінансів суб'єктів підприємництва. Сфери фінансових відносин суб'єктів підприємництва. Фінансові відносини між суб'єктами підприємництва, їх підрозділами, з державою, з власниками та робітниками. Функції фінансів суб'єктів підприємництва. Сутність фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. Внутрішні та зовнішні джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. Власні, позикові і залучені кошти. Державне регулювання формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. Грошові фонди підприємств. Фінансове забезпечення відтворення витрат.

Тема 2. Розрахункові операції суб'єктів підприємництва

Поняття грошового обігу суб'єктів підприємництва. Сутність готівково-грошових та безготівкових розрахунків. Переваги й недоліки готівкових та безготівкових розрахунків. Поточний, бюджетний, кредитний, депозитний рахунки. Сфера застосування готівково-грошових розрахунків суб'єктів підприємництва. Порядок пред'явлення підприємствами претензій по розрахунках. Економічні і фінансові санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

Тема 3. Грошові потоки суб'єктів підприємництва

Поняття грошових надходжень та видатків суб'єктів підприємництва. Основні види грошових надходжень та їх характеристика. Доход від реалізації продукції, інші операційні доходи, доход від участі в капіталі, інші фінансові доходи, інші доходи, надзвичайні доходи. Фактори, що впливають на величину виручки. Розподіл виручки від реалізації продукції. Формування валового і чистого доходу. Економічні елементи витрат. Вхідні та вихідні грошові потоки. Чистий грошовий потік підприємства.

Тема 4. Формування та використання прибутку суб'єктів підприємництва

Поняття прибутку. Функції прибутку. Зовнішні фактори, які впливають на прибуток суб'єктів підприємництва. Методи регулювання прибутку підприємства на основі діючих правил організації бухгалтерського обліку. Методи планування прибутку від реалізації продукції. Економічний зміст і значення розподілу прибутку. Розподіл прибутку між державою і суб'єктами господарювання. Сплата дивідендів. Поняття чистого прибутку. Основні напрямки використання чистого прибутку. Фонди грошових коштів підприємства, що утворюються за рахунок чистого прибутку. Поняття нерозподілений прибуток і його використання.

Тема 5. Оподаткування суб'єктів підприємництва

Сутність оподаткування суб'єктів підприємництва і податкова система. Сутність податків і їх функції. Система оподаткування суб'єктів підприємництва

та її становлення в Україні. Чинний порядок оподаткування прибутку. Платежі за ресурси. Непрямі податки, які сплачують підприємства. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність суб'єктів підприємництва.

Тема 6. Необоротні активи суб'єктів підприємництва

Економічна сутність та призначення необоротних активів. Сутність основних засобів та їх оцінка. Відтворення основних засобів та джерела їх фінансування. Показника стану та ефективності використання основних засобів. Нематеріальні активи підприємства. Поняття та класифікація нематеріальних активів. Підходи до оцінки нематеріальних активів. Дебіторська заборгованість та її вплив на діяльність підприємства.

Тема 7. Оборотні активи суб'єктів підприємництва

Економічна сутність, склад і структура оборотних активів суб'єкта підприємництва. Класифікація оборотних активів суб'єкта підприємництва. Організація функціонування оборотних активів. Операційний цикл підприємства. Оцінка оборотних активів підприємства. Планування потреби в оборотних активах. Джерела формування оборотних активів суб'єкта підприємництва. Стан та ефективність використання оборотних активів. Вплив розміщення оборотних активів на фінансовий стан підприємства.

Тема 8. Капітал суб'єктів підприємництва та його формування

Економічна сутність капіталу та його роль у забезпеченні діяльності суб'єкта підприємництва. Власний капітал суб'єкта підприємництва. Позиковий капітал суб'єкта підприємництва. Джерела формування та способи залучення позикового капіталу. Банківський кредит у формуванні позикового капіталу. Комерційний кредит як спосіб залучення позикового капіталу суб'єкта підприємництва. Фінансування підприємств на основі емісії корпоративних цінних паперів. Кредиторська заборгованість у формуванні короткострокового позикового капіталу.

Тема 9. Кредитування суб'єктів підприємництва

Необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів – основа залучення кредитів. Форми кредитів, які використовуються в господарській діяльності суб'єктів підприємництва. Класифікація банківських кредитів. Принципи кредитування. Зміст фінансової роботи з залучення банківського кредиту. Перелік документів, які готує суб'єкт господарювання для отримання кредиту. Оцінка кредитоспроможності суб'єктів підприємництва банком. Форми забезпечення повернення банківського кредиту. Відповідальність сторін за порушення умов кредитного договору. Порядок погашення банківського кредиту. Сутність комерційного кредиту, його переваги та недоліки у порівнянні з банківським кредитом.

Тема 10. Інвестиційна діяльність підприємства

Економічна сутність інвестиційної діяльності. Організація інвестиційної

діяльності суб'єкта підприємництва. Фінансові інвестиції. Інвестиції в засоби виробництва. Інноваційні форми інвестицій. Іноземне інвестування. Обґрунтування доцільності інвестування. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу. Планування інвестиційної діяльності підприємств та інших суб'єктів підприємництва.

Тема 11. Оцінка фінансового стану суб'єкта підприємництва

Сутність фінансового стану суб'єкта підприємництва та необхідність його аналізу. Сутність, мета, завдання та функції фінансового аналізу. Принципи фінансового аналізу. Методи фінансового аналізу та їх інструментарій. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану суб'єктів підприємництва. Показники, що характеризують фінансовий стан суб'єкта підприємництва. Оцінка ліквідності та платоспроможності суб'єкта підприємництва. Оцінка фінансової стійкості суб'єкта підприємництва. Комплексна оцінка фінансового стану підприємств. Користувачі результатів аналізу фінансового стану. Напрями діагностики фінансового стану та їх нормативне забезпечення.

Тема 12. Фінансове планування

Сутність, завдання та призначення фінансового планування. Види та етапи фінансового планування на підприємстві. Фінансова стратегія суб'єкта підприємництва. Формування цілей фінансової стратегії і встановлення системи цільових фінансових показників.

Фінансове планування як процес визначення потреби суб'єкта підприємництва у фінансових ресурсах. Принципи фінансового планування. Методи фінансового планування. Інформаційна база фінансового планування. Зміст і структура фінансового плану. Розрахунок основних показників фінансового плану. Необхідність оперативного фінансового планування.

Тема 13. Фінансова санація та банкрутство

Фінансова криза суб'єкта підприємництва: причини і наслідки. Діагностика фінансової кризи на підприємстві. Сутність та фінансовий механізм антикризового фінансового управління. Економічна сутність фінансової санації підприємства. Прийняття рішення щодо фінансового оздоровлення суб'єкта підприємництва. Планування фінансової санації підприємства. Фінансові джерела санації суб'єкта підприємництва. Фінансові наслідки банкрутства та ліквідації підприємства.

Тема 14. Державне регулювання підприємницької діяльності

Державна регуляторна політика в сфері підприємництва. Чинники макросередовища, які впливають на діяльність суб'єкта підприємництва. Регуляторні органи. Основні завдання Державної регуляторної служби України. Принципи державної регуляторної політики. Основні етапи здійснення державної регуляторної політики у сфері підприємництва. Етапи розвитку державного регулювання підприємницької діяльності в Україні. Напрями державного стимулювання розвитку підприємництва.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010р. № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 №514-VI // Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50-51.
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 і зареєстровано Міністерством юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868 (із змінами та доповненнями).
6. Базецька Г.І., Суботовська Л.Г., Ткаченко Ю.В. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб.: ХНАМГ, 2012. 292 с.
7. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
8. Бердар М.М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
9. Бланк О.І., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 792 с.
10. Гриб С.В., Болкунов І.О. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник, Львів: Магнолія-2006, 2013. 330 с.
11. Гриценко Л. Л., Дейнека О. В., Боярко І. М. Фінанси підприємств. Практикум : Навч. посіб. 2014. 284 с.
12. Данілов О.Д., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
13. Зянько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Частина 1. Вінниця : ВНТУ, 2016. 126 с.
14. Кірейцева Г.Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник: Курс лекцій. Київ. ЦУЛ. 2017. 268.
15. Лещук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посібн. К.: Центр учбової літератури, 2010. 504 с.
16. Мельник П. І. Фінанси підприємств у ринкових умовах: навчальний посібник. Чернігів: Чернігівський національний технологічний університет, 2015. 217 с.
17. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.

18. Петрович Й.М., Прокопишин-Рашкевич Л.М. Економіка і фінанси підприємства : підручник. Львів : Магнолія, 2014. 406 с.
19. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д та ін. Фінанси підприємств: підручник – восьме вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2013. 519 с.
20. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 720 с.
21. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г.Я. Аніловської, І.Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с
22. Фінанси підприємств: навч. посібник: Аранчій В.І., Чумак В.Д., Бражник Л.В. – 2-ге вид., розшир. та доплнн. Полтава: РВ ПДАА, 2018. 350 с.
23. Фінанси підприємств : практикум / Фурик В. Г., Зянько В. В., Вальдшмідт І. М. Вінниця : ВНТУ, 2017. 87 с.

Додаткова література

24. Безугла Т.В. «Економічна стійкість» та «Фінансова стійкість». *Молодий вчений*. 2014. № 3(06). С. 32-34.
25. Внукова Н.М., Плєшивцева Т.О. Забезпечення спеціального кредитування підприємств шляхом факторингу. *Енергосбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2014. № 7. С. 31-38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eesee_2014_7_6.
26. Вознюк А.О. Фінансова стійкість та її значення для економічного розвитку і безпеки підприємства. *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси*. 2012. Вип. 9(1). С. 164-169.
27. Гаценко-Колумбет О. П. Оборотні активи підприємства: проблеми теорії обліку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2013. № 1. С. 42-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2013_1_10.
28. Єчина К.А. Особливості сучасного кредитування підприємств. *Управління розвитком*. 2013. № 22. С. 53-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_22_24.
29. Зорінець П.І. Економічна стійкість та фінансова безпека підприємства в умовах нестабільності ринку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 9. С. 148-152.
30. Ігнатишин М.В., Алтухова О.В. Фінансова стійкість підприємства як гарантія забезпечення платоспроможності. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка*. 2014. Вип. 2. С. 104-112.
31. Карлін М. Вплив кліматичних обмежень на фінанси підприємств: проблеми та шляхи їх вирішення. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 4. С. 89-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echscenu_2017_4_15.
32. Колумбет О. П. Оборотні активи: сутність, класифікація та структура у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і*

- управління*. 2013. Вип. 23-24. С. 324-332. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2013_23-24_48.
33. Король В.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. URL: <http://pulib.if.ua/book/55>.
34. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Нормативно-критеріальне забезпечення діагностики фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. – 2010. №8. С. 105-114.
35. Курганський К.С. Фінансова стійкість підприємства: застосування апарату нечіткої логіки для прогнозування банкрутства. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2011. Вип. 85. С. 185-199.
36. Мичак Н. О. Порядок розкриття інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, у фінансовій звітності підприємств. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 2. С. 139-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2018_2_29.
37. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підручник. URL: http://pidruchniki.ws/15840720/finansii/finansii_pidpriyemstvslavyuk_pa.
38. Федоренко С.В., Федоренко М.С. Зайнятість, фінанси та інформаційні технології на підприємстві. *Економіка та держава*. 2012. № 12. С. 39-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2012_12_10.
39. Черняєва О. Кредитування підприємств малого та середнього бізнесу. *Віче*. 2010. № 12. С. 30-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2010_12_11.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. URL: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>.
5. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. URL: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
9. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр» . URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>.
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
11. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>.

